

Δελτίο Τύπου

Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ 2016: ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

Το EMCDDA επισημαίνει νέους κινδύνους για την υγεία καθώς αλλάζουν τα προϊόντα και τα πρότυπα χρήσης

(31.5.2016, ΛΙΣΑΒΟΝΑ **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΕΩΣ ΤΙΣ 10:00 ώρα Δυτικής Ευρώπης/Ωρα Λισαβόνας**) Η αγορά ναρκωτικών στην Ευρώπη διατηρεί την ικανότητα να ανακάμπτει, σύμφωνα με τον **οργανισμό της ΕΕ για τα ναρκωτικά (EMCDDA)**, ο οποίος δημοσιεύει σήμερα στη Λισαβόνα την **Ευρωπαϊκή Έκθεση για τα Ναρκωτικά 2016: Τάσεις και εξελίξεις** ⁽¹⁾. Στην ετήσια ανασκόπησή του, ο οργανισμός επισημαίνει τους κινδύνους των προϊόντων υψηλής δραστηριότητας για την υγεία, τη συνεχιζόμενη εμφάνιση νέων ουσιών και τα μεταβαλλόμενα πρότυπα χρήσης ναρκωτικών. Ο οργανισμός εκφράζει επίσης την ανησυχία του για την αύξηση των θανάτων από υπερβολική δόση σε ορισμένες χώρες και τις απειλές που προκύπτουν από τις διαδικτυακές αγορές ναρκωτικών. Σύμφωνα με την έκθεση, «Η παρούσα ανάλυση αναδεικνύει την ανάγκη η ευρωπαϊκή πολιτική για τα ναρκωτικά να καλύψει ένα ευρύτερο και πιο σύνθετο σύνολο θεμάτων σε σύγκριση με το παρελθόν».

Όπως δηλώνει ο **Δημήτρης Αβραμόπουλος, Ευρωπαίος Επίτροπος Μετανάστευσης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Ιθαγένειας**: «Το πρόβλημα των ναρκωτικών στην Ευρώπη διογκώνεται. Η ζήτηση και η προσφορά νέων ψυχοδραστικών ουσιών, διεγερτικών, ηρωίνης και άλλων οπιοειδών συνεχίζουν να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα με σοβαρές επιπτώσεις για τη δημόσια υγεία. Για τον λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2016 αποτελεί σημαντική προσθήκη στον όγκο των διαθέσιμων δεδομένων για το πρόβλημα των ναρκωτικών, καθώς και χρήσιμο βοήθημα σε επίπεδο χάραξης πολιτικών και δράσεων στην Ευρώπη για την αντιμετώπισή του. Έχοντας τις γνώσεις αυτές στη διάθεσή μας, θα συνεχίσουμε να καλούμε τις αρχές των κρατών μελών, τρίτες χώρες, διαδικτυακές εταιρείες και την κοινωνία των πολιτών να εντείνουν ακόμη περισσότερο τη συνεργασία τους για την αντιμετώπισή αυτής της παγκόσμιας πρόκλησης».

Η επάνοδος της MDMA: αύξηση της χρήσης και των προϊόντων υψηλής περιεκτικότητας

Η έκθεση που δημοσιεύεται σήμερα επιβεβαιώνει την επάνοδο της MDMA (η οποία πωλείται συχνά ως «έκσταση») ως διεγερτικής ουσίας πρώτης επιλογής των νέων στην Ευρώπη, αναφέροντας ότι «η MDMA φαίνεται ότι αρχίζει να διαδίδεται περισσότερο, τόσο στους καθιερωμένους χρήστες διεγερτικών όσο και σε μια νέα γενιά νεαρών χρηστών» ⁽²⁾.

Περίπου 2,1 εκατομμύρια νεαροί ενήλικες (15–34 ετών) αναφέρουν ότι έκαναν χρήση MDMA τον τελευταίο χρόνο (1,7% της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας). Αν και μέχρι πρότινος η χρήση MDMA ακολουθούσε πτωτική πορεία –μετά την κορύφωση που είχε καταγραφεί από τις αρχές έως τα μέσα της δεκαετίας του 2000– από τα πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα προκύπτει αύξηση της χρήσης στην Ευρώπη (διάγραμμα 2.4). Εννέα από τις 12 χώρες που υποβάλλουν στοιχεία αναφέρουν σε νέες έρευνες υψηλότερες εκτιμήσεις χρήσης μεταξύ των νεαρών ενηλίκων από ό,τι στην προηγούμενη συγκρίσιμη έρευνα. Υπάρχουν επίσης ενδείξεις ότι η MDMA έχει πάψει να περιορίζεται σε συγκεκριμένους πληθυσμούς χρηστών ή υποκοουλτούρες σε χορευτικά κλαμπ, αλλά πλέον

χρησιμοποιείται από ένα ευρύτερο φάσμα νέων σε συνήθεις χώρους νυχτερινής διασκέδασης, όπως τα μπαρ και τα πάρτι.

Συμπληρωματικά προς τα δεδομένα των ερευνών, από ανάλυση των δημοτικών λυμάτων που διεξήχθη το 2015 σε διάφορες πόλεις προέκυψε ότι τα κατάλοιπα MDMA ήταν υψηλότερα το 2015 σε σύγκριση με το 2011, με ορισμένες πόλεις να παρουσιάζουν κατακόρυφες αυξήσεις (διάγραμμα 2.5)⁽³⁾. Οι αυξήσεις αυτές ενδεχομένως σχετίζονται με αυξημένη καθαρότητα της MDMA ή/και με αυξημένη διαθεσιμότητα και κατανάλωση της ουσίας.

Σύμφωνα με το **EMCDDA**, η ανάκαμψη της MDMA συνδέεται με «καινοτομίες στην εξασφάλιση πρόδρομων ουσιών, νέες τεχνικές παραγωγής και τη διακίνηση μέσω διαδικτύου». Ο οργανισμός αναφέρει επίσης την ύπαρξη ενδείξεων ανάκαμψης της παραγωγής, μετά τη μείωση που σημειώθηκε κατά την προηγούμενη δεκαετία. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από την εξάρθρωση μεγάλων μονάδων παραγωγής MDMA στο **Βέλγιο** (2013) και στις **Κάτω Χώρες** (2014).

Λόγω της διαθεσιμότητας προϊόντων με υψηλή περιεκτικότητα σε MDMA, το **EMCDDA** και η **Ευρωπόλ** εξέδωσαν το 2014 προειδοποιήσεις σχετικά με τους κινδύνους για τη δημόσια υγεία. Προϊόντα σε κρυσταλλική μορφή, σε μορφή σκόνης και σε μορφή δισκίων υψηλής περιεκτικότητας σε MDMA κυκλοφορούν πλέον ευρύτερα, τα δε δισκία ενίοτε προωθούνται μέσω εξελιγμένων και στοχευμένων τεχνικών μάρκετινγκ. Η στρατηγική αυτή είναι ενδεχομένως σκόπιμη από την πλευρά των παραγωγών και έχει ως στόχο τη βελτίωση της εικόνας της ουσίας, έπειτα από μια μακρά περίοδο κακής ποιότητας και νόθευσης που είχαν οδηγήσει σε μείωση της χρήσης της.

Σύμφωνα με τον διευθυντή του EMCDDA Alexis Goosdeel: «Η επανεμφάνιση της MDMA αναδεικνύει την ανάγκη επανεξέτασης των υφιστάμενων μέτρων πρόληψης και μείωσης της βλάβης ώστε να καλύψουν και να στηρίξουν μια νέα γενιά χρηστών οι οποίοι καταναλώνουν προϊόντα υψηλής περιεκτικότητας χωρίς να κατανοούν τους κινδύνους. Στη νέα έκθεση επισημαίνονται περιστατικά τοξίκωσης, αλλά και θανάτων που συνδέονται με τη συγκεκριμένη ουσία. Η κατάσταση αυτή είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς η MDMA έχει αρχίσει να διαδίδεται και σε μη περιθωριοποιημένα κοινωνικά στρώματα και με αυξανόμενη διαθεσιμότητα μέσω διαδικτυακών αγορών».

Στην έκθεση επισημαίνεται ότι «φαίνεται να υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες διεύρυνσης της προμήθειας ναρκωτικών μέσω διαδικτυακών πηγών», παρόλο που οι περισσότερες συναλλαγές παράνομων ουσιών εξακολουθούν να ολοκληρώνονται εκτός Διαδικτύου⁽⁴⁾. Στο σημείο αυτό, το **EMCDDA** υπογραμμίζει ότι η αντίδραση σε αυτά τα «μαύρα σύννεφα που πυκνώνουν στον ορίζοντα» αποτελεί ζήτημα κρίσιμης σημασίας για τη μελλοντική ευρωπαϊκή πολιτική.

Νέα ναρκωτικά: νέοι κίνδυνοι και προειδοποιήσεις για την υγεία

Οι επιβλαβείς συνέπειες των νέων ναρκωτικών στην Ευρώπη τελούν υπό παρακολούθηση μέσω του **συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ** για τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες. Οι συνέπειες αυτές ποικίλουν ως προς τη φύση τους, μπορούν όμως να είναι σοβαρές και να προκαλέσουν, μεταξύ άλλων, οξεία τοξίκωση έως και θάνατο. Από το 2014, το **EMCDDA** έχει εκδώσει προς τα κράτη μέλη 34 προειδοποιήσεις για τη δημόσια υγεία οι οποίες σχετίζονταν με τη χρήση νέων ψυχοδραστικών ουσιών.

Ο αριθμός, τα είδη και η διαθεσιμότητα των νέων ψυχοδραστικών ουσιών στην ευρωπαϊκή αγορά εξακολουθούν την ανοδική τους πορεία. Επί του παρόντος, ο οργανισμός παρακολουθεί περισσότερες από 560 νέες ψυχοδραστικές ουσίες (διάγραμμα 1.10). Το 2015, οι ουσίες που αναφέρθηκαν για πρώτη φορά ήταν 98 (101 το 2014). Για ακόμη μια φορά, οι νέες ουσίες που αναφέρθηκαν ήταν στην πλειονότητά τους συνθετικά κανναβινοειδή και συνθετικές καθιόνες (24 και 26 αντιστοίχως). Οι δύο αυτές ομάδες μαζί αντιστοιχούν σε σχεδόν 80% των 50.000 κατασχέσεων νέων ψυχοδραστικών ουσιών που έγιναν το 2014 και σε περισσότερο από το 60% των 4 τόνων που κατασχέθηκαν (διαγράμματα 1.11, 1.12).

Η αποτελεσματική και ταχεία αντιμετώπιση της πώλησης νέων ψυχοδραστικών ουσιών, κάποιες εκ των οποίων αποδείχθηκαν εξαιρετικά τοξικές, αποτελεί μεγάλη πρόκληση. Όπως αναφέρεται στην έκθεση, «Οι νεαροί καταναλωτές μπορεί εν αγνοία τους να γίνονται ανθρωπίνα πειραματόζωα για ουσίες που εγκυμονούν άγνωστους εν πολλοίς πιθανούς κινδύνους για την υγεία».

Τα συνθετικά κανναβινοειδή, τα οποία πωλούνται ως «νόμιμα» υποκατάστατα της κάνναβης, μπορούν να είναι εξαιρετικά τοξικά, ενώ έχουν αναφερθεί μαζικές δηλητηριάσεις (π.χ. στην **Πολωνία**). Τον Φεβρουάριο του 2016 το **EMCDDA** εξέδωσε προειδοποίηση σχετικά με το συνθετικό κανναβινοειδές MDMB-CHMICA, το οποίο έχει συσχετιστεί με 13 θανάτους και 23 μη θανατηφόρα περιστατικά τοξίκωσης στην Ευρώπη από το 2014. Οι συνθετικές καθιόνες πωλούνται ως «νόμιμα» υποκατάστατα διεγερτικών ουσιών όπως η αμφεταμίνη, η MDMA και η κοκαΐνη. Η συνθετική καθιόνη α-PVP ⁽⁵⁾, η οποία είναι ισχυρό διεγερτικό, έχει συσχετισθεί με σχεδόν 200 περιστατικά οξείας τοξίκωσης και πάνω από 100 θανάτους από το 2011.

Η έκθεση περιγράφει πώς οι παραγωγοί νέων ψυχοδραστικών ουσιών απευθύνονται πλέον στους πιο χρόνιους και προβληματικούς πληθυσμούς χρηστών. Οι ανησυχίες εντείνονται δεδομένου του αριθμού των νέων συνθετικών οπιοειδών που εντοπίστηκαν. (Από το 2009 έχουν εντοπιστεί συνολικά 19 νέα συνθετικά οπιοειδή, μεταξύ των οποίων 11 φαιντανύλες). Πολλές φαιντανύλες είναι υψηλής δραστηριότητας και μπορεί να πωλούνται ως ηρωίνη σε ανυποψίαστους χρήστες, γεγονός που εγκυμονεί μεγάλο κίνδυνο λήψης υπερβολικής δόσης. Στην Ευρώπη 32 θάνατοι συνδέθηκαν το 2015 με το συνθετικό οπιοειδές ακετυλο-φαιντανύλη, με αποτέλεσμα τη διενέργεια ανάλυσης από το **EMCDDA** και την **Ευρωπαϊκή Ένωση** ⁽⁶⁾.

Αύξηση των θανάτων από υπερβολική δόση: η ηρωίνη και άλλα οπιοειδή στο προσκήνιο

Το 2014 οι θάνατοι που σημειώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση από υπερβολική δόση, κυρίως ηρωίνης και άλλων οπιοειδών, υπολογίζονται σε τουλάχιστον 6.800, καταγράφοντας μικρή αύξηση σε σχέση με τα στοιχεία του 2013 (βλ. κεφάλαιο 3 και Δελτίο στατιστικών στοιχείων). Ανησυχητικές αυξήσεις στον αριθμό αυτών των θανάτων αναφέρονται από ορισμένες χώρες στις οποίες παρατηρείται προβληματική χρήση οπιοειδών επί σειρά ετών (π.χ. **Ιρλανδία, Λιθουανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο**) (βλ. γράφημα, κεφάλαιο 3 και διάγραμμα 3.12).

Αν και τα αίτια της ανόδου των θανάτων από υπερβολική δόση δεν είναι σαφή, ενδέχεται να εμπλέκονται πολλαπλοί παράγοντες, όπως η αυξημένη διαθεσιμότητα ηρωίνης, η αυξημένη καθαρότητα, η γήρανση των χρηστών και τα μεταβαλλόμενα πρότυπα χρήσης ουσιών, περιλαμβανομένων των συνθετικών οπιοειδών και φαρμάκων). Τα αναφερόμενα περιστατικά υπερβολικής δόσης αφορούν ως επί το πλείστον μεγαλύτερους σε ηλικία χρήστες οπιοειδών (35-50 ετών), όμως σε ορισμένες χώρες (π.χ. **Σουηδία**) έχει παρατηρηθεί αύξηση στους θανάτους από υπερβολική δόση σε χρήστες ηλικίας κάτω των 25 ετών, φαινόμενο που απαιτεί στενότερη παρακολούθηση. Για την αντιμετώπιση της υπερδοσολογίας, σε κάποιες χώρες διατίθεται στους χρήστες οπιοειδών η φαρμακευτική ουσία ναλοξόνη μέσω υπηρεσιών άμεσης πρόσβασης ⁽⁷⁾.

Η ηρωίνη παραμένει μεν το πιο διαδεδομένο οπιοειδές, αλλά αυξάνεται η κατάχρηση συνθετικών οπιοειδών. Ομοίως, έχει αυξηθεί ο αριθμός των χωρών που αναφέρουν τα συνθετικά οπιοειδή ως πρωτεύουσα αιτία της έναρξης θεραπείας (διάγραμμα 2.9). Τα συνθετικά οπιοειδή που χρησιμοποιούνται σε θεραπείες υποκατάστασης (π.χ. μεθαδόνη, βουπρενορφίνη) ανιχνεύονται συχνά στις τοξικολογικές αναλύσεις, σε ορισμένες δε χώρες σχετίζονται με μεγάλο αριθμό - συνδεδεμένων με τα ναρκωτικά- θανάτων (π.χ. **Ιρλανδία, Γαλλία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο**). Οι στρατηγικές για την πρόληψη της εκτροπής των φαρμάκων που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της θεραπείας υποκατάστασης οπιοειδών εξετάζονται σε μια νέα ανάλυση του **EMCDDA** που δημοσιεύεται σήμερα (Προοπτικές για τα ναρκωτικά/*Perspectives on Drugs/POD*) ⁽⁸⁾.

Η έκθεση που δημοσιεύεται σήμερα περιλαμβάνει επίσης νέα δεδομένα τα οποία συλλέχθηκαν από τα τμήματα επειγόντων περιστατικών σε νοσοκομεία διάφορων ευρωπαϊκών πόλεων (διάγραμμα 3.11). Αν και η ηρωίνη είναι η συχνότερα αναφερόμενη παράνομη ουσία στα επείγοντα περιστατικά, η

κάνναβη, η κοκαΐνη και άλλες διεγερτικές ουσίες κατέχουν εξέχουσα θέση σε κάποιες περιοχές. Στην καλύτερη κατανόηση των προτύπων χρήσης ναρκωτικών, των περιστατικών οξείας τοξίκωσης και των αναδυόμενων προβλημάτων αναμένεται να συμβάλει η περαιτέρω ανάπτυξη διαδικασιών παρακολούθησης των δεδομένων από τη διακομιδή επειγόντων περιστατικών σε νοσοκομεία ⁽⁹⁾.

Υπολογίζεται ότι 1,2 εκατομμύρια άτομα παρακολούθησαν θεραπευτικά προγράμματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2014 (1,5 εκατομμύρια μαζί με Νορβηγία και Τουρκία). Περίπου 644 000 χρήστες οπιοειδών έλαβαν θεραπεία υποκατάστασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2014 (680.000 μαζί με Νορβηγία και Τουρκία). Η ταυτόχρονη παρουσία εξαρτητικών και ψυχιατρικών διαταραχών (συννοσηρότητα) ⁽¹⁰⁾, η οποία εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για τους παροχείς υπηρεσιών θεραπείας, διερευνάται σήμερα σε μια νέα ανάλυση του **EMCDDA** (βλ. Προοπτικές για τα ναρκωτικά).

Τα προβλήματα που συνδέονται με τη χρήση διεγερτικών γίνονται πιο ορατά

Τα πρόσφατα ευρήματα των αναλύσεων λυμάτων σε συνδυασμό με τα δεδομένα για τις κατασχέσεις και τα δεδομένα από έρευνες αναδεικνύουν τις περιφερειακές διαφορές στα πρότυπα κατανάλωσης διεγερτικών ουσιών στην Ευρώπη (διαγράμματα 1.5, 2.2, 2.3, 2.6, 2.7). Μεγαλύτερη χρήση κοκαΐνης γίνεται σε χώρες της Δυτικής και της Νότιας Ευρώπης —γεγονός που αντικατοπτρίζει τα σημεία εισόδου και τις οδούς διακίνησης— ενώ η χρήση αμφεταμινών (αμφεταμίνη και μεθαμφεταμίνη) είναι πιο διαδεδομένη στη Βόρεια και στην Ανατολική Ευρώπη.

Η έκθεση περιγράφει πώς «αρχίζουν να γίνονται πιο ορατά τα προβλήματα που συνδέονται με τη χρήση διεγερτικών». Σε ορισμένες χώρες δημιουργεί προβληματισμό ο αυξημένος αριθμός νέων αιτήσεων θεραπείας για χρήση αμφεταμινών, παρά τα σχετικά σταθερά επίπεδα χρήσης (διάγραμμα 2.10). Την τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε συνολικά στην Ευρώπη αύξηση κατά 50% των χρηστών που ξεκίνησαν για πρώτη φορά θεραπεία, με κύρια ουσία χρήσης τις αμφεταμίνες (βλ. διάγραμμα, κεφάλαιο 2). Η άνοδος αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της χρήσης αμφεταμινών στη **Γερμανία** και, σε μικρότερο βαθμό, στην αύξηση της χρήσης μεθαμφεταμίνης στην **Τσεχική Δημοκρατία**.

Παρά τη συνολική μείωση της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών στην Ευρώπη, η ενέσιμη χρήση διεγερτικών δημιουργεί προβληματισμό. Οι μισοί σχεδόν (47%) των νέων χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία το 2014 με κύρια ουσία χρήσης τις αμφεταμίνες δήλωσαν ως κύριο τρόπο λήψης της ουσίας την ενέσιμη χρήση. Επίσης, αρκετές ευρωπαϊκές χώρες αναφέρουν ενέσιμη χρήση μεθαμφεταμίνης και καθινονών μαζί με άλλες διεγερτικές ουσίες [π.χ. GHB (γ-υδροξυβουτυρικό οξύ)] από μικρές ομάδες ομοφυλόφιλων ανδρών σε πάρτι όπου επιδίδονται στη σεξουαλική πράξη υπό την επήρεια ουσιών. Τα πάρτι αυτά σχετίζονται με σεξουαλικές συμπεριφορές υψηλής επικινδυνότητας, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη στενότερης συνεργασίας και συντονισμένης αντίδρασης των υπηρεσιών για τα ναρκωτικά και των υπηρεσιών σεξουαλικής υγείας.

Η διαχρονική μείωση των νεοδιαγνωσθέντων κρουσμάτων του ιού HIV στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών (XEN) στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζεται. Το 2014, τα νεοδιαγνωσθέντα κρούσματα του ιού HIV που συνδέονται με ενέσιμη χρήση ναρκωτικών ανήλθαν σε 1.236, αγγίζοντας τα χαμηλότερα επίπεδά τους εδώ και πάνω από μια δεκαετία. Παρόλα αυτά, το 2015 αναφέρθηκαν τοπικές επιδημικές εξάρσεις λοιμώξεων HIV σε περιθωριοποιημένους πληθυσμούς χρηστών στην **Ιρλανδία**, το **Λουξεμβούργο** και το **Ηνωμένο Βασίλειο (Σκωτία)**. Σε πολλές από αυτές τις εξάρσεις συνετέλεσαν παράγοντες όπως οι αλλαγές στα πρότυπα χρήσης ναρκωτικών, ιδίως η αύξηση της ενέσιμης χρήσης διεγερτικών. Σύμφωνα με την έκθεση, «Χρειάζεται να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των κατά τόπους προτύπων χρήσης διεγερτικών ουσιών και των συναφών επιβλαβών συνεπειών».

Η ηπατίτιδα C εμφανίζει υψηλή επικράτηση στον πληθυσμό των χρηστών ενέσιμων ναρκωτικών (XEN) στην Ευρώπη, καθώς, όπως προκύπτει από τα εθνικά δείγματα, κατά την περίοδο 2013-14, ανιχνεύθηκαν αντισώματα HCV σε ποσοστό 15 % έως 84 % των XEN (διάγραμμα 3.9). Παρά την αυξημένη διαθεσιμότητα νέων φαρμάκων για τη θεραπεία του ιού της ηπατίτιδας C, η διασφάλιση της

πρόσβασης σε διάγνωση και θεραπεία παραμένει σημαντική πρόκληση για τους επαγγελματίες υπηρεσιών που απευθύνονται στους ΧΕΝ.

Η κοκαΐνη παραμένει η ευρύτερα διαδεδομένη παράνομη διεγερτική ουσία στην Ευρώπη. Περίπου 2,4 εκατομμύρια νεαροί ενήλικες (15–34 ετών) δηλώνουν ότι έκαναν χρήση κοκαΐνης τον τελευταίο χρόνο. Η κοκαΐνη δηλώθηκε ως κύρια ουσία χρήσης από 60.000 χρήστες που εισήχθησαν σε εξειδικευμένα θεραπευτικά κέντρα το 2014 και από 27.000 χρήστες που εισήχθησαν σε θεραπεία για πρώτη φορά. Η διακίνηση κοκαΐνης στην Ευρώπη εξετάζεται σε μια νέα ανάλυση του **EMCDDA** που δημοσιεύεται σήμερα (βλ. Προοπτικές για τα ναρκωτικά).

Κάνναβη: προβληματισμός για την αύξηση της χρήσης, της δραστηριότητας και της ζήτησης για θεραπεία

Εκτιμάται ότι 16,6 εκατομμύρια νεαροί Ευρωπαίοι (15–34 ετών) έκαναν χρήση κάνναβης κατά τους τελευταίους 12 μήνες. Αν και τα επίπεδα χρήσης διαφέρουν από χώρα σε χώρα (διάγραμμα 2.1), η συνολική τάση στην Ευρώπη δεν φαίνεται πτωτική, απεναντίας υπάρχουν ενδείξεις ανόδου. Οκτώ από τις 13 χώρες για τις οποίες διατίθενται πρόσφατες εκτιμήσεις στο πλαίσιο ερευνών (από το 2013 και εξής) αναφέρουν - όσον αφορά τη συγκεκριμένη ηλικιακή κατηγορία - αυξήσεις στη χρήση κάνναβης κατά το τελευταίο έτος.

Το υγειονομικό και κοινωνικό κόστος της χρήσης κάνναβης είναι μεγαλύτερο για τους συχνούς ή χρόνιους χρήστες (εκτιμάται ότι το 1% περίπου των ευρωπαίων ενηλίκων κάνουν χρήση κάνναβης καθημερινά ή σχεδόν καθημερινά). Τα επίπεδα δραστηριότητας της φυτικής κάνναβης και της ρητίνης κάνναβης παραμένουν υψηλά σε σχέση με τα έως σήμερα δεδομένα (βλ. γράφημα, κεφάλαιο 1), γεγονός που μπορεί να αυξήσει τους κινδύνους χρήσης.

Τα στοιχεία για τους χρήστες που ξεκινούν θεραπεία για προβληματική χρήση κάνναβης μπορούν να συμβάλουν στην κατανόηση της φύσης και της κλίμακας της επικίνδυνης χρήσης κάνναβης στην Ευρώπη. Ο αριθμός των χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία από την κάνναβη για πρώτη φορά αυξήθηκε από 45.000 το 2006 σε 69.000 το 2014. Η αύξηση των αιτήσεων θεραπείας έχει συνδεθεί με διάφορους παράγοντες, όπως οι μεταβολές στην επικράτηση της χρήσης και η εντατική χρήση, η διαθεσιμότητα πιο επιβλαβών προϊόντων, οι αλλαγές στις πρακτικές παραπομπής σε θεραπεία και η αυξημένη διαθεσιμότητα υπηρεσιών θεραπείας.

Οι περισσότερες κατασχέσεις ναρκωτικών στην Ευρώπη αφορούν την κάνναβη, δεδομένου ότι αντιστοιχούν σε περισσότερα από τα 3/4 των κατασχέσεων (78%) (διάγραμμα 1.1). Το 2009 οι κατασχέσεις φυτικής κάνναβης στην Ευρώπη ξεπέρασαν τις κατασχέσεις ρητίνης κάνναβης, και η διαφορά συνεχίζει να αυξάνεται (διάγραμμα 1.3). Εντούτοις, η ποσότητα της κατασχεθείσας ρητίνης κάνναβης στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να είναι πολύ μεγαλύτερη από την ποσότητα φυτικής κάνναβης (574 τόνοι έναντι 139 τόνων) ενώ, παράλληλα, τα τελευταία δεδομένα δείχνουν ότι η ποσότητα κατασχεθείσας ρητίνης κάνναβης έχει αυξηθεί. Οι αλλαγές στην ευρωπαϊκή αγορά ρητίνης κάνναβης εξετάζονται σε μια νέα ανάλυση που δημοσιεύεται σήμερα και συνοδεύει την έκθεση (βλ. Προοπτικές για τα ναρκωτικά).

Η πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του EMCDDA, Laura d'Arrigo καταλήγει: «Μερικές μόλις εβδομάδες μετά την έκτακτη σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά, η παρούσα έκθεση αποτελεί έμπρακτη απόδειξη της διαχρονικής δέσμευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υιοθέτηση μιας επιστημονικά τεκμηριωμένης προσέγγισης της πολιτικής της για τα ναρκωτικά. Η έκθεση παρέχει μια ολοκληρωμένη ανάλυση των πιο πρόσφατων τάσεων στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ, την Τουρκία και τη Νορβηγία, υπενθυμίζοντάς μας ότι, ταυτόχρονα με τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα, εμφανίζονται νέες απειλές, ιδίως με την ανάπτυξη της αγοράς συνθετικών ναρκωτικών. Έχω την πεποίθηση ότι η έκθεση αυτή αποτελεί μέσο τόσο για τη διάδοση γνώσεων σχετικά με την κατάσταση των ναρκωτικών στην Ευρώπη όσο και για την από κοινού ανάπτυξη νέων τρόπων αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων».

Σημειώσεις

⁽¹⁾ Η πλήρης *Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2016* (περιλαμβανομένου του Δελτίου στατιστικών στοιχείων) διατίθεται στη διεύθυνση www.emcdda.europa.eu/edr2016

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην έκθεση αφορούν το 2014 ή το τελευταίο διαθέσιμο έτος. Ανασκόπηση των εκτιμήσεων σχετικά με τη χρήση ναρκωτικών στην Ευρώπη (βλ. πίνακα «Με μια ματιά» στη σελίδα 13).

⁽²⁾ Βλ. επίσης www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/2016/mdma

⁽³⁾ Βλ. επίσης www.emcdda.europa.eu/publications/insights/assessing-drugs-in-wastewater

⁽⁴⁾ Βλ. επίσης www.emcdda.europa.eu/publications/insights/internet-drug-markets – www.emcdda.europa.eu/start/2016/drug-markets

⁽⁵⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/joint-reports/alpha-pvp

⁽⁶⁾ www.emcdda.europa.eu/publications (Κοινές εκθέσεις/*Joint reports*)

⁽⁷⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/insights/take-home-naloxone

⁽⁸⁾ *Προοπτικές για τα ναρκωτικά (Perspectives on Drugs/POD)*, διατίθεται στη διεύθυνση www.emcdda.europa.eu/edr2016

⁽⁹⁾ www.emcdda.europa.eu/activities/emergencies

⁽¹⁰⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/insights/comorbidity-substance-use-mental-disorders-europe